

Procesní postup soudu

Navrhl-li účastník řízení o rozvod s ohledem na rozhodné právo státu New York rozšíření předmětu řízení o vypořádání společného majetku rozvádějících se manželů, jedná se o případ tzv. objektivní kumulace (návrh na zahájení řízení podaný v již zahájeném řízení), nikoli o změnu žaloby podle § 95 o. s. ř. Měl-li soud za to, že se předmětné věci (rozvod a vypořádání majetku) nehodí ke společnému řízení, mohl rozhodnout o vyloučení věci týkající se vypořádání majetku k samostatnému řízení, nikoli nepřipustit změnu žaloby a řízení o vypořádání společného majetku nevést. Zamítl-li pak soud návrh stěžovatele na rozvod z důvodu, že chybí soudní rozhodnutí o vypořádání majetku, ač o podaném návrhu stěžovatele na vypořádání majetku měl vést řízení, porušil stěžovatelovo právo na přístup k soudu, které je součástí práva soudní ochrany, zaručeného čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. II.ÚS 1931/21 ze dne 19.9.2023)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatele M. G., zastoupeného Mgr. D.Č., advokátkou, sídlem P., proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. května 2020 č. j. 19 Co 72/2020-585, rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 19. listopadu 2019 č. j. 48 C 58/2010-557 a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 1. října 2019 č. j. 48 C 58/2010-525, za účasti Městského soudu v Praze a Obvodního soudu pro Prahu 6, jako účastníků řízení, a A. S. G., zastoupené JUDr. D.J., advokátem, sídlem P., jako vedlejší účastnice řízení, tak, že rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 13. května 2020 č. j. 19 Co 72/2020-585, rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 19. listopadu 2019 č. j. 48 C 58/2010-557 a usnesením Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 1. října 2019 č. j. 48 C 58/2010-525 bylo porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 13. května 2020 č. j. 19 Co 72/2020-585, rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 19. listopadu 2019 č. j. 48 C 58/2010-557 a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 1. října 2019 č. j. 48 C 58/2010-525 se ruší.

Z odůvodnění:

I. Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava") a § 72 a násl. zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Ústavním soudu"), se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví označených rozsudků, kterými byl zamítnut návrh na rozvod manželství, a zrušení v záhlaví označeného usnesení, jímž se změna žaloby, navržená žalobcem podáním ze dne 15. 7. 2019, spočívající v rozšíření předmětu řízení o rozvod o vypořádání společného jmění manželů (dále jen "SJM"), nepřipouští. Tvrdí, že uvedenými rozhodnutími došlo k porušení jeho ústavně zaručených práv zakotvených v čl. 10 odst. 2 a čl. 36 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina").

2. Z ústavní stížnosti a připojených listin se podává, že stěžovatel se žalobou ze dne 17. 12. 2010 u Obvodního soudu pro Prahu 6 (dále jen "obvodní soud") domáhal rozvodu manželství s vedlejší účastnicí. Obvodní soud usnesením ze dne 28. 11. 2012 č. j. 48 C 58/2010-35 řízení o rozvod manželství s odkazem na § 25 zákona č. [94/1963](#) Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, přerušil

do doby, než bude rozhodnuto o úpravě poměrů nezletilé dcery A. pro dobu po rozvodu. Usnesením ze dne 8. 5. 2015 č. j. 48 C 58/2010-154 poté rozhodl tak, že v řízení o rozvod manželství se pokračuje, neboť odpadl důvod pro přerušení řízení, když dne 24. 4. 2015 nejmladší dítě manželů nabylo podle českých právních předpisů zletilosti. Obvodní soud na řízení aplikoval české hmotné právo. Městský soud v Praze (dále jen "městský soud") usnesením ze dne 11. 3. 2016 č. j. 19 Co 9/2016-292 usnesení obvodního soudu potvrdil. Uzavřel, že je dána pravomoc českých soudů a je třeba použít hmotněprávní ustanovení českého práva, a proto má být v řízení pokračováno, když nejmladší dítě manželů dne 24. 4. 2015 dovršilo osmnáctého roku věku a dosáhlo zletilosti. K dovolání vedlejší účastnice Nejvyšší soud usnesením ze dne 28. 11. 2017 č. j. 21 Cdo 4096/2016-389 usnesení obou soudů o pokračování v řízení zrušil a vrátil obvodnímu soudu k dalšímu řízení. Uvedl, že oba soudy nesprávně dovodily použitelnost českého hmotného práva na řízení o rozvod manželství a z důvodu dvojího občanství stěžovatele na předmětné řízení automaticky aplikovaly české hmotné právo proto, že manželé jsou občany různých států. Stěžovatel i vedlejší účastnice jsou oba občany Spojených států amerických (a byli jimi i v okamžiku zahájení řízení), osobní poměry manželů se proto řídí právním řádem Spojených států amerických podle § 49 odst. 1 zákona č. 91/2012, o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "ZMPS"), a proto se rozvod manželství řídí v souladu s § 50 odst. 1 ZMPS příslušným právním řádem Spojených států amerických.

3. Po vyžádání předpisu cizího hmotného práva státu New York Domestic Relations Law (dále jen „DRL“) obvodní soud usnesením ze dne 3. 10. 2018 č. j. 48 C 58/2010-461 rozhodl, že se v řízení pokračuje (výrok I) a současně řízení zastavil (výrok II). Shledal, že ve věci nelze rozhodnout z důvodu nekompatibility českých procesních předpisů s hmotným právem státu New York. Uzavřel, že není možné v současné době - i kdyby stěžovatel takový návrh nyní podal - zahájit řízení o vypořádání SJM, neboť české soudy by podle čl. 3 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věch manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti nejsou příslušné k řízení o rozvodu, a to z důvodu, že ani jeden z manželů zde nemá obvyklý pobyt. Pokud schází pravomoc rozhodovat o rozvodu, na něž je podle českého práva navázána příslušnost rozhodovat o vypořádání společného jmění manželů (dále jen "SJM"), schází pravomoc českého soudu o této otázce rozhodnout. Městský soud usnesením ze dne 4. 3. 2019 č. j. 19 Co 21/2019-473 výrok II usnesení obvodního soudu změnil tak, že se řízení nezastavuje, a uložil obvodnímu soudu postupovat v řízení podle § 170 odst. 7 DRL a stanovit stěžovateli povinnost předložit rozhodnutí či dohodu o rozdělení majetku v manželství, vzdání se či rozhodnutí o výživném pro manželku, případně o výživném pro studující dosud nezaopatřené dítě s tím, že v případě nesplnění této podmínky nebudou splněny podmínky pro rozvod manželství.

4. Obvodní soud uložil stěžovateli usnesením ze dne 8. 4. 2019 č. j. 48 C 58/2010-476 povinnost, aby ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení doložil soudu požadované listiny. Návrhem ze dne 15. 7. 2019 se stěžovatel domáhal "rozšíření" předmětu řízení o vypořádání SJM in eventum samostatného vypořádání SJM. Usnesením ze dne 1. 10. 2019 č. j. 48 C 58/2010-525 obvodní soud rozhodl tak, že "rozšíření žaloby" nepřipustil. Uvedl, že připuštění rozšíření žaloby se změnou skutkových tvrzení ve formě jejich doplnění o zcela nový skutkový obsah by bylo v rozporu se zásadou hospodárnosti a bylo by nutné použít rozdílné zásady pro vedení řízení a odlišný procesní právní předpis. Fakticky tedy nebylo podle názoru obvodního soudu možné, aby byla tato řízení vedena společně. Stěžovatel nesouhlasil s postupem obvodního soudu a opětovně podal návrh na rozšíření předmětu řízení o vypořádání SJM in eventum žalobu na vypořádání SJM a navrhl využít postupu podle § 170 odst. 2 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "o. s. ř."), podle kterého soud není vázán usnesením, kterým se upravuje řízení. Navrhl mimo jiné přerušování řízení o rozvodu do pravomocného rozhodnutí o žalobě na vypořádání SJM.

5. Obvodní soud rozsudkem ze dne 19. 11. 2019 č. j. 48 C 58/2010-557 návrh stěžovatele na rozvod

manželství zamítl. Zhodnotil, že z podání stěžovatele nijak nevyplývá, že by byla podána žaloba na vypořádání SJM, a že jde o procesní úkon podmíněný podle § 41 odst. 2 o. s. ř. Vyšel z toho, že návrh na rozšíření předmětu řízení byl zamítnut, žaloba o vypořádání SJM se nestala předmětem řízení, a nebylo ji tedy možno ani vyloučit k samostatnému projednání, a uzavřel, že nebyla splněna podmínka řízení, která by umožnila v řízení pokračovat, postupoval tedy podle závazného pokynu a návrh na rozvod zamítl.

6. K odvolání stěžovatele městský soud doplnil dokazování dílčími rozhodnutími Nejvyššího soudu státu New York a uvedl mimo jiné, že řízení u soudu v České republice řeší jen samotný rozvod bez dalších nároků, které ukládá spolu s rozvodem řešit. Shrnul, že stěžovatel nesplnil podmínky vyřešení ekonomických otázek v podobě dohody nebo soudního rozhodnutí pro jejich včlenění do rozsudku o rozvodu podle rozhodného práva. Rozsudek obvodního soudu potvrdil jako věcně správný.

II. Argumentace stěžovatele

7. Stěžovatel namítá, že mu soudy odmítly poskytnout právo na soudní ochranu, jelikož po více než deseti letech neprojednaly jeho návrh na rozvod, porušily procesní předpisy a zásadu předvídatelnosti soudních rozhodnutí a neřídily se závazným právním názorem Nejvyššího soudu, který dovodil mezinárodní pravomoc českého soudu a rozhodné právo, právo státu New York, a dále stanovil, že k řízení o rozvod probíhajícímu u Nejvyššího soudu státu New York, zahájenému dne 22. 8. 2012 k návrhu vedlejší účastnice (podanému dne 1. 9. 2011), nemají obecné soudy přihlížet. V souvislosti s nepřiměřenou délkou řízení o rozvod manželství odkázal na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 19. 10. 2007 ve věci Aresti Charalambous proti Kypru, stížnost č. 43151/04.

8. Podle stěžovatele obecné soudy zasáhly do jeho práva na rodinný život, jelikož manželé spolu již deset let nežijí, stěžovatel žije osm let s novou partnerkou a spornou otázkou je pouze mezinárodní pravomoc soudů. Zásah spatřuje stěžovatel i v tom, že obecné soudy nastavily podmínky rozvodu tak, aby manželství nemohlo být rozvedeno v České republice a postupovaly striktně tak, aby mohly žalobu zamítnout. Podle stěžovatele postupovaly obecné soudy formalisticky, pakliže jej vyzvaly, aby doložil dohodu o vypořádání SJM nebo soudní rozhodnutí o téže věci, a odmítly projednat jeho žalobu na vypořádání SJM. Stěžovatel považoval podmínku předložení dohody nebo soudního rozhodnutí o vypořádání SJM za nesplnitelnou, neboť vedlejší účastnice odmítala na dohodu přistoupit. Soudy se nezabývaly jeho návrhem na rozšíření předmětu řízení o vypořádání společného jmění in eventum návrhem na vyloučení žaloby na vypořádání SJM k samostatnému projednání a přerušení řízení o rozvodu do rozhodnutí o vypořádání SJM. Stěžovatel se domnívá, že obecné soudy měly cizozemské právo aplikovat v souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 96/2016 a umožnit spojení řízení o rozvod a řízení o vypořádání SJM, neboť jejich spojení předpokládají hmotněprávní normy rozhodného práva, konkrétně Domestic Relations Law, § 170 odst. 7. Stěžovatel argumentoval možností použít české rozhodné právo (lex fori) podle § 50 odst. 2 ZMPS, pokud cizí právo určené podle § 50 odst. 1 ZMPS rozvod připouští za podmínek mimořádně tíživých, podle stěžovatele tedy podmínek kladených na manžele usilující o rozvod.

9. Stěžovatel namítá, že mu obecné soudy upřely právo, aby jeho věc projednal nestranný a nezávislý soud i ve vztahu k následnému případnému uznání rozsudku Nejvyššího soudu státu New York o vypořádání SJM. Podle názoru stěžovatele by uznání cizozemského rozhodnutí bránila překážka litispendence § 15 odst. 1 písm. b) ZMPS a absence vzájemnosti ve smyslu § 15 odst. 1 písm. f) ZMPS. Stěžovatel dodává, že soudní řízení vedené Nejvyšším soudem státu New York nenaplnuje principy spravedlivého procesu a rovnosti zbraní.

III. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

10. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že Ústavní soud je příslušný k projednání ústavní stížnosti. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu a ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona a contrario), neboť stěžovatel vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svých práv.

11. Usnesením ze dne 19. 8. 2020 č. j. III. ÚS 2206/20 Ústavní soud odmítl ústavní stížnost stěžovatele původně jako předčasnou, jelikož současně s ústavní stížností podal stěžovatel proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 5. 2020 č. j. 19 Co 72/2020-585 a rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 19. 11. 2019 č. j. 48 C 58/2010-557 dovolání, o kterém nebylo Nejvyšším soudem do té doby rozhodnuto. V usnesení uvedl, že po rozhodnutí dovolacího soudu nově podanou ústavní stížnost v zákonné lhůtě Ústavní soud projedná. S ohledem na skutečnost, že v případě odmítnutí pro opožděnost by došlo k denegatio iustitiae, vzal Ústavní soud v předmětné věci v potaz datum doručení usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2021 č. j. 24 Cdo 3429/2020-629 o odmítnutí dovolání a podle něj posoudil včasnost podání ústavní stížnosti.

IV. Průběh řízení před Ústavním soudem

12. Původní soudce zpravodaj podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu zaslal ústavní stížnost k vyjádření obvodnímu soudu, městskému soudu a vedlejší účastnici.

13. Obvodní soud ve vyjádření ze dne 11. 7. 2023 odkázal na odůvodnění rozsudku a právní názor v něm vyjádřený, rekapituloval, že rozhodoval v souladu se závaznými právními názory Nejvyššího soudu a městského soudu, tj. použití hmotného práva státu New York a povinnost předložení dohody či soudního rozhodnutí o rozdělení majetku v manželství, vzdání se či soudní rozhodnutí o výživném pro manželku, případně výživné pro studující nezaopatřené děti. Jelikož stěžovatel ve stanovené třicetidenní lhůtě povinnosti nedostál, nebyly naplněny hmotněprávní podmínky rozhodného práva a návrh byl zamítnut. Konečně obvodní soud odkázal na usnesení ze dne 1. 10. 2019 o nepřipuštění navrhovaného rozšíření žaloby a na vypořádání se s procesními návrhy stěžovatele ve svém rozsudku.

14. Městský soud ve vyjádření ze dne 14. 6. 2023 plně odkázal na skutečnosti uvedené v odůvodnění napadeného rozsudku, které jej vedly k závěru vyslovenému ve výrokové části jeho rozhodnutí.

15. Vedlejší účastnice ve vyjádření ze dne 3. 7. 2023 uvedla, že považuje ústavní stížnost za nedůvodnou a nepřipustnou. Je přesvědčena, že stěžovatel měl předvídat postup soudů za situace, kdy v České republice manželé neměli ani poslední společné bydliště, nežily zde jejich děti a řízení u cizozemského soudu a následnému uznání rozsudku v České republice nic nebránilo. Zopakovala, že od roku 2011 je vedeno řízení o rozvod manželství u Nejvyššího soudu státu New York, ve kterém se soud komplexně vypořádává s jednotlivými hmotněprávními podmínkami, tj. vypořádání SJM, výživného mezi manžely a dlužného výživného na již zletilé děti. Pokud má stěžovatel zájem na rychlém ukončení manželství, může tak podle vedlejší účastnice učinit právě v probíhajícím řízení Nejvyššího soudu státu New York, v němž využívá svá práva účastníka řízení a je procesně aktivní. Vedlejší účastnice je přesvědčena, že není dán důvod k postupu podle § 50 odst. 2 ZMPS. Naopak v případě vydání rozsudku o rozvodu manželství by nebylo možné jej v USA uznat a došlo by k nežádoucímu účinku v podobě matrimonium claudicans. Obvodní soud tedy postupoval správně, pokud uložil stranám povinnost splnění hmotněprávních podmínek rozhodného práva a nepřipustil rozšíření žaloby s ohledem na nesouladnou procesní úpravu obou typů řízení. Navrhuje, aby Ústavní soud ústavní stížnost odmítl a uložil stěžovateli povinnost k zaplacení náhrady nákladů řízení.

16. Ústavní soud zaslal obdržená vyjádření stěžovateli k replice. Možnosti repliky již stěžovatel nevyužil.

17. Podle § 44 zákona o Ústavním soudu rozhodl Ústavní soud ve věci bez konání ústního jednání, neboť od něj nebylo možno očekávat další objasnění věci.

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

18. Ústavní soud ustáleně judikuje, že jeho úkolem je jen ochrana ústavnosti, a nikoliv zákonnosti (čl. 83 Ústavy). Ústavní soud v řízení o ústavní stížnosti podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy není povolán k přezkumu aplikace podústavního práva a může tak činit jen tehdy, jestliže současně shledá porušení základního práva či svobody, protože základní práva a svobody vymezují nejen rámec normativního obsahu aplikovaných právních norem, nýbrž také rámec jejich ústavně konformní interpretace a aplikace. Interpretace a aplikace zákonných a podzákonných právních norem, které nešetří základní práva v co nejvyšší míře, při současném dodržení účelu aplikovaných právních norem, pak znamenají porušení základního práva či svobody, a právě k tomu v projednávané věci došlo.

19. Ústavní soud připomíná, že z práva na spravedlivý proces zakotveného v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva") a čl. 36 odst. 1 Listiny plyne závazek státu, aby v jeho právním systému existoval účinný právní prostředek nápravy umožňující domáhat se občanských práv (viz např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12. 11. 2002 ve věci Běleš proti České republice, stížnost č. 47273/99, § 49). Z práva na spravedlivý proces tedy plyne "právo na soud" a přístup k němu (viz rozsudek pléna Evropského soudu pro lidská práva ze dne 21. 2. 1975 ve věci Golder proti Spojenému království, stížnost č. 4451/70, § 36).

20. Je namístě rovněž připomenout, že cílem Úmluvy i Listiny je ochrana práv, která nejsou teoretická a iluzorní, nýbrž praktická a účinná. S ohledem na to, jak významné místo zastává právo na spravedlivý proces v demokratické společnosti, se tento vůdčí princip Úmluvy a Listiny týká rovněž práva na přístup k soudu [viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. 10. 1998 ve věci Ait-Mouhoub proti Francii, stížnost č. 22924/93, § 52; obdobně nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 2. 2018 sp. zn. II. ÚS 3112/17 (N 30/88 SbNU 431); bod 15 (všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>)].

21. Součástí požadavku na účinnou ochranu občanských práv jakožto jednoho z aspektů práva na přístup k soudu je rovněž nárok účastníka na to, aby soud v jeho věci vydal meritorní rozhodnutí, nebránil-li tomu žádné procesní překážky.

22. Po prostudování ústavní stížnosti, vyžádaného spisu a zaslaných vyjádření dospěl Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

23. Z obsahu spisu Ústavní soud ověřil znění ustanovení rozhodného práva, ze kterého obecné soudy vycházely (č. l. 426 spisu). Ustanovení § 170 odst. 7 DRL říká, že "[v]ztah manžela a manželky je nenapravitelně rozvrácen po období nejméně šesti měsíců s podmínkou, že jedna ze stran o tomto učinila prohlášení pod přísahou. Podle tohoto odstavce nebude vyneseno rozhodnutí o rozvodu, pokud a dokud nebudou stranami vyřešeny nebo soudem rozhodnuty a do rozvodového rozsudku včleněny ekonomické otázky spravedlivého rozdělení majetku v manželství, platby nebo vzdání se zabezpečení výživného pro manžele, platby výživného na děti, platby odměn a náklady právních zástupců a znalců a rovněž výchova a styk s nezletilými dětmi z tohoto manželství."

24. Obvodní soud přihlédl k návrhu stěžovatele ze dne 15. 7. 2019, posoudil jej jako návrh na rozšíření dosavadního předmětu řízení (rozvod manželství) i na vypořádání SJM a pro rozpor se zásadou hospodárnosti řízení návrh postupem podle § 95 odst. 2 o. s. ř. nepřipustil (blíže viz výše bod 4 odůvodnění). K později podanému identickému návrhu pak již pro podmíněnost postupem podle § 41 a odst. 2 o. s. ř. nepřihlížel, ač při jednání dne 19. 11. 2019 sdělil, že návrh bude

postoupen civilnímu oddělení k samostatnému řízení (č. l. 533 a násl. spisu). V bodu 28 odůvodnění svého rozsudku pak uvedl, že podle obsahu podání stěžovatel navrhoval rozšíření předmětu řízení o vypořádání SJM a kromě nadpisu podání z ničeho neplynulo, že se jedná o žalobu na vypořádání společného jmění. Dále dospěl k závěru, že návrh na rozšíření byl zamítnut, žaloba na vypořádání SJM se předmětem řízení nestala a nelze ji tedy ani vyloučit.

25. Obvodní soud správně přihlížel k návrhu ze dne 15. 7. 2019 a zcela správně i hodnotil, že návrh na vypořádání SJM je založen na zcela odlišném skutkovém základu. Nesprávně však tento svůj závěr (o tom, že rozvod a vypořádání SJM je něco zcela odlišného) vyjádřil rozhodnutím o nepřipuštění rozšíření (změny) žaloby. Správně však tato zjevná odlišnost předmětu řízení měla vést obvodní soud k závěru, že podle obsahu nejde o návrh na rozšíření (změnu) žaloby podle § 95 o. s. ř., ač je tak nazván, nýbrž že jde o případ tzv. objektivní kumulace - návrh na zahájení řízení podaný v již zahájeném řízení.

26. K výkladu objektivní kumulace nároků se vyjádřil Nejvyšší soud. Podle jeho rozsudku ze dne 24. 3. 1999 sp. zn. 2 Cdon 535/97 "[o] změnu žaloby nejde v případě, kdy žalobce kromě dosavadního nároku, který uplatňuje i nadále, uplatní další samostatný nárok a dojde tak k tzv. objektivní kumulaci nároků. Žalobce tak nadále uplatňuje v řízení dva samostatné nároky, aniž by původní předmět řízení doznal změny; uplatnění tohoto dalšího nároku je třeba považovat za další žalobu. Pokud soud dospěje k závěru, že tyto nároky se ke společnému projednání nehodí, rozhodne o vyloučení věci k samostatnému řízení (§ 112 odst. 2 OSŘ), nemůže však rozhodnout o nepřipuštění ,změny návrhu na zahájení řízení'."

27. Dospěl-li tedy obvodní soud k závěru, že stěžovatelův návrh na vypořádání SJM se nehodí k společnému projednání s návrhem na rozvod manželství, neměl rozhodovat o nepřipuštění žaloby, nýbrž měl rozhodnout o vyloučení věci k samostatnému řízení. Řízení o rozvod pak mohl postupem podle § 109 odst. 1 písm. b) o. s. ř. přerušit. Stěžovatel tedy správně navrhoval vyloučení věci k samostatnému projednání v případě, že soud dospěje k závěru, že se věci ke spojení nehodí.

28. Obvodní soud tedy měl vést k návrhu stěžovatele řízení o vypořádání SJM (buď společně - pod jednou spisovou značkou - s řízením o návrh na rozvod manželství, nebo po vyloučení věci samostatně pod jinou spisovou značkou) a neměl návrh na rozvod zamítnout z důvodu, že stěžovatel nesplnil hmotněprávní podmínky a nepředložil dohodu nebo soudní rozhodnutí. Jakkoliv jde formálně o meritorní (zamítavé) rozhodnutí, fakticky se obvodní soud vyhnul posouzení věci samé (totiž, zda má být stěžovatelovo manželství rozvedeno) odkazem na chybějící předchozí rozhodnutí. Ze shora vyložených důvodů však takový postup soudu nebyl v souladu s procesními předpisy. Ve výsledku tak obvodní soud svým postupem odepřel stěžovateli přístup k soudu, čímž porušil jeho právo na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny.

29. Téhož porušení práva stěžovatele se dopustil městský soud, který rozhodnutí obvodního soudu aproboval a dokonce uvedl, že pokud obvodní soud zvažoval před zahájením jednání vyloučení věci a poté rozhodl jinak, nejedná se o procesní vadu, nýbrž postup činěný s rozmyslem po zvážení zjištěných skutečností.

30. Na základě výše uvedeného Ústavní soud shledal ústavní stížnost důvodnou a podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu stížností napadené rozsudky obou soudů zrušil a zrušil i usnesení obvodního soudu, jímž se nepřipouští rozšíření žaloby, jak stěžovatel navrhoval. Proti takovému rozhodnutí sice není ústavní stížnost samostatně přípustná (srov. stanovisko pléna ze dne 15. 11. 2016 sp. zn. Pl. ÚS-st. 43/16). Zde je však stížnost podávána i proti rozhodnutím, proti kterým stížnost přípustná je a tato stížnost byla posouzena jako důvodná. Důvodnost přitom tkívá v neústavnosti předmětného usnesení.

31. Vzhledem k tomu, že Ústavní soud ruší rozhodnutí uvedená ve výroku již z důvodů popsaných výše, dále se pro nadbytečnost nevypořádá s dalšími argumenty stěžovatele.

32. Na obvodním soudu nyní bude, aby posoudil, zda vyloučí k samostatnému řízení věc týkající se vypořádání SJM, nebo o ní povede jedno řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)